

AASTA KÜLA 2015 KONKURSI ANKEET

1. KÜLA/ALEVIKU/KÜLADE PIIRKONNA NIMI
(edaspidi nimetatud ühise nimetusena küla)

Lavassaare alev

2. VALD

Audru vald

3. MAAKOND

87001 Pärnu maakond

4. POSTIAADDRESS

Mehaanika 6, Lavassaare

5. KODULEHT

<http://lavassaareks.blogspot.com/> ja FB konto Lavassaare Külaselts

6. KONTAKTISIK KÜLAS, TELEFON, E-POST

Lavassaare Külaseltsi juhatuse esimees Merle Lillak, 5343 2464,
merle.lillak@gmail.com

7. KÜLAELANIKE ARV

471 01.01.2015 seisuga

8. Küla lühitutvustus (max 10 lauset) - mõni ajalooline fakt, tuntud objekt, kuulus elanik, vaatamisväärsus vms.

Oli selline legend. Kunagi tulnud kolm inimest mööda metsloomade rada üle soode ja rabade, leidnud Lavassaare mäe ja jäänud sinna elama.

Esimesed kirjalikud andmed Lavassaare küla kohta pärinevad aastast 1624. Esimesed talud olid Kubja ja Volmre. Kahe talu vahekaugus oli üks vene verst. 1939. aasta andmetel oli külas 15 talu, elanikke 90-100. Talud olid rehitüüpi elamud õlgkatustega. Oluliseks sissetulekuallikaks oli käsitsi lõigatud tükkturvas – kütteks, mida veeti hobustega Pärnusse. On olnud kolm küla põlengut. Esimese kohta andmed puuduvad. 1900.aastal hävis üheksa talu, sest tuul oli piki küla ja 1922. aastal hävis neli talu.

Lavassaare mägi on kolmnurga kujuline. Kaguserv, mis on kruusana ära veetud, oli 31 m üle merepinna ja 14 m kõrgem rabapinnast. Idapoolne ots, kus praegu on estakaad, kannab Kalmetepealse nime. Inimesed olid siia maetud 0,5 m sügavusele, arvatavasti surnud katku. Kõrgem koht kandis Hiiemäe nime. Siin kasvas õõnes tamm kuhu mahtus viis kuni kuus poisikest sisse. Oli ohvrikivi, millest on tehtud Jõõpre kiriku trepp.

Mäeotsa põldudel asus tuuleveski, mis töötas veel 1938. aastal ja seal jahvatati vilja, peksti rehte, lõigati sandleid. Veski lammutati Nõukogude okupatsiooni armee poolt 1948. a. Kivid ja kruus veeti Pärnu lennuvälja ehitamiseks.

Tänane Lavassaare on alguse saanud 1919.aastal siinsele soomassiivile rajatud turbatööstusest. Tänapäevaks on keset rabasid kerkivale soosaarele ehitatud mugavate korruselamutega heakorrastatud asula.

Lavassaare Külaselts alustas tegevust 25.03.2013 a, asutajaliikmeid oli 9. Seisuga 01.02.2015 on füüsilisest isikust külaseltsi liikmeid 49.

9. Millised organisatsioonid, seltsid, huvigrupid külas tegutsevad?

AS Tootsi Turvas, OÜ Biolan Baltic, OÜ Plokkurvas, OÜ Massiner, OÜ Ragi RH, OÜ Perearst Ülle Runnel, OÜ Lindt, OÜ Lavassaare Kommunaal, OÜ Lahesopp, OÜ ME Lillakud, Lavassaare Lasteaed-alkool, Lavassaare raamatukogu, Lavassaare rahvamaja, MTÜ Eesti Muuseumraudtee, Lavassaare Külaselts, Seltsing Lavassaare Kanarbik, MTÜ Lavassaare Arenguselts, Lehviv Sukapael, Pärnumaa Muusikute Selts.

10. Millised on küla peamised eesmärgid? Millal valmis küla arengukava?

Lavassaare Külaseltsi tegevuse eesmärgiks on Lavassaare kohaliku ajaloo jäädvustamine, kogukonna ühistegevuse taaselustamine ja harmoonilisele arengule kaasaaitamine. Peale liitumist Audru vallaga on külaseltsil vallakeskusest 20 km kaugusele jääva kogukonna esindamise roll ja ühiselt tegutsedes kohaliku identiteedi hoidmine.

Lavassaare Külaselts soovib rajada muuseum-külakeskust, kus kohalikul kogukonnal on võimalik koos käia, teha käelisi tegevusi jne.

Hoonesse ehitatakse saun koos eesruumiga, söögiruum ja väike köögiplakk, keraamikatuba ja kangakudumise tuba, II korrusele seminariruum ja paar-kolm tuba majutuseks. Seinapinda kasutatakse ajaloolise pildimaterjali eksponeerimiseks. Kuna maja ise asub raudtee ääres, siis soovitakse rajada juurde väike osa raudteed ning peroon ja terrass. Eelpoolnimetatud on vajalik selleks, et võtta vastu Lavassaare Raudteemuuseumist saabuvald turiste.

Lavassaare Külaseltsi arengukava aastateks 2014-2024 võeti vastu külaseltsi üldkoosolekul, mis toimus 30.01.2015.

11. Milliseid traditsioonilisi ettevõtmisi on külal:

a) külasiseselt

- Erinevad talgupäevad, sh TEEME ÄRA! talgupäev
- Vanavara laat ja pasunakooride ülevaatus
- Jaanipäev
- Esmamainimise aastapäeva tähistamine, Lavassaare alevi sünnipäeva tähistamine
- Jõulud

- Naisrühma Lavassaare Kanarbik juubelite tähistamine

b) koos teiste küladega

- Külast külla vol 2

26.10.2014 toimus Audru valla liikumisaastale pühendatud jalgrattamatk **Külast külla vol 2**, marsruudil Lavassaare-Jõõpre-Lemmetsa-Valgerand. Samal päeval oli Raudteemuuseumis ametlik hooaja lõpetamine e Aurupäev. Teelisel tuli üles leida rajatav Lavassaare muuseum-külakeskus ning sinine linnupesakast. Lavassaare Rahvamajas oli võimalik kella 10-15 tutvuda ajaloolise pildinäitusega.

Külast külla mõtte algataja oli Lavassaare Külaselts.

c) rahvusvahelise koostöona

12. Õnnestunud projektid, ettevõtmised 2012-2014 aastal (eesmärk, mida tehti, kui palju inimesi kaasati, kes oli sihtrühm, kes rahastaja või tehti omavahenditega).

Külaselts on ellu viinud 2013 a kevadperioodi KOPi toetatud kaks projekti:

1. Projekt „Lavassaare Külaseltsi suveniirtoode“ summas 566.88 eurot. Disainitud ja turule toodud balneoloogilise turba baasil suveniirtoode Turba pai, mille müügist saadud raha on kasutatud külaseltsi arenguks. Sihtrühm - loodustoodete kasutajad, turistid. Kaasati 30 inimest.

2. Projekt „Lavassaare ajalugu nähtavaks“ toetus 1573.86 eurot. Elanikelt on kogutud Lavassaare küla, töölisasula ja turbatootmise ajalugu kajastavaid fotosid (skaneeritud ja taastatud ning väljaprintitud). Kavas on rekonstrueerida külakeskuse ruumid, kuhu saab välja panna elanikele nähtavaks juba kogutud ja veel kogutavaid kohalikku ajalugu kajastavaid materjale. Sihtrühm – kohalik kogukond, jt inimesed kes külastavad meie rajatavat külamaja või vaatavad rahvamajas ülesse pandud pildinäitust. Kaasati 36 inimest.

- 26.10.2013 talgupäev rajatava muuseum-külakeskuse hoones. Külaseltsi vabatahtlik töö, koristasime tühjana seisnud hoonet. Lavassaare Külaseltsi vabatahtlik töö. Kaasati 32 külaseltsi liiget.
- 11.12.2013 külaselts korraldas Audru valla eakate jõulupeo, osavõtjaid oli 190 inimest. Üritust toetas Audru Vallavalitsus, külaseltsi vabatahtlik töö. Sihtrühm – Audru valla eakad.
- 05.04.2014 talgupäev rajatava muuseum-külakeskuse territooriumil. Külaseltsi vabatahtlik töö. Kaasati 29 külaseltsi liiget ja kohalikku.
- 03.05.2014 „TEEME ÄRA!“ talgupäeval koristati ühistööna Lavassaare staadion ja saksa sõjavangide kalmistu jalgteed ning 2013 aasta lõpus külaseltsi kasutusse antud aastatega võsastunud raba kontori territoorium. Kaasati 36

- külaseltsi liiget, kohalikke ja 4H noori.
- 25.05.2014 külaselts korraldas maakonna tasemel suurürituse – Vanavara laat ja pasunakooride ülevaatus. Üritust toetasid rahaliselt Eesti Kultuurkapitali Pärnumaa Ekspertgrupp, Audru Vallavalitsus ja kohalikud ettevõtted, omaosalus. Sihtrühm – vanavara ostjad-müüjad, puhkpillimuusika austajad, laadamelust osasaajad. Kaasati 1000 inimest.
 - 26.07.2014 külaselts korraldas Lavassaare küla 390. aastapäeva, Lavassaare alevi 65. ja turbatööstuse 95. sünnipäeva piduliku tähistamise suure külapeoga. Rahaliselt toetasid Eesti Kultuurkapitali Pärnumaa Ekspertgrupp ja Audru Vallavalitsus, omaosalus. Sihtrühm – kohalik kogukond, külalised, endised Lavassaare elanikud. Kaasati 150 inimest.
 - 04.10.2014 talgupäev muuseum-külakeskuse territooriumil. Külaseltsi vabatahtlik töö, võtsime maha puid ja võsa rajatava muuseum-külakeskuse territooriumil. Kaasati 17 külaseltsi liiget.

Külaseltsil on väljaarendatud sotsiaalne ettevõtlus – Turba pai, Lavassaare teemalised suveniirid – külmkapimagnet ja võtmehoidja; vanas õmblusvabriku hoones toimetas laupäeviti ja pühapäeviti kella 12-15ni Teise Ringi Riiete Kaubamaja.

Teise Ringi Riiete Kaubamajas töötab külaseltsi liige kolm tundi vabatahtlikkuse alusel. Samuti teeme Turba pai pakendamise talgud.

Osaletud on Audru Vallapäevadel ja ülevallalisel jõululaadal ning Pärnumaa külaliikumise üritustel.

- 06.12.2014 külaselts korraldas alevi elanikele ja teistele huvilistele Turba pai teabepäeva, kuulati geoloogiadoktor Mall Orru ettekannet balneoloogilise turba kasulikkusest ja tehti praktilisi protseduure – turbaravi kätele. Üritust toetas Audru Vallavalitsus ja Lavassaare Külaselts. Sihtrühm – kohalikud ja loodustoodete kasutajad. Kaasati 17 inimest.

Külaseltsi kõik üritused ja tegevused on toimunud liikmete vabatahtliku töö tulemusena.

13. Milliseid ja kellele suunatud tegevusi on plaanis ellu viia aastal 2015?

- 15.02.2015 esitasime EASile projektitaotluse Lavassaare külamaja rekonstrueerimise I etapi rahastamiseks.
- 28.02.2015 Meie küla naiste õmblustalgud. Õmbleme kasutatud riietest puudele sülle.
- 07.03.2015 talgupäev rajatava muuseum-külakeskuse hoones.
- KOPi 01.10.2014 projektitoetuse eest tuleb paigaldada 2015 aasta märtsikuu jooksul rajatavale muuseum-külakeskusele terrassiuks.

- 11.04.2015 plaanime osaleda Maale elama! messil koos MTÜ Lindi Külaseltsiga.
- 02.05.2015 „TEEME ÄRA!“ talgupäev Lavassaare staadionil.

Hetkel on käimas ettevalmistused käesoleva aasta Pärnu maakonna tasemega suurüritusteks:

- 23.05.2015 toimub Lavassaare staadionil Pärnumaa tantsupidu „Pärnumaa õnnemustrid“, külaselts korraldab staadioni ettevalmistuse, liikluse ja parkimise, tantsijate toitlustamise ning pärast pidu territooriumi koristamise. Tegevus on suunatud Pärnu maakonna rahvatantsijatele, võimlejatele ja publikule, kes tuleb tantsuetendust vaatama.
- 24.05.2015 toimub Lavassaare staadionil II Vanavara laat ja pasunakooride ülevaatus. Üritusel on oma koduleht <http://vanavaralaat.blogspot.com/> ja FB konto. Üritus on suunatud kõigile vanavara huvilistele ja puhkpillimuusika austajatele ning kõigile, kes soovivad laadamelust osa saada.
- Juuni algul on plaanis korraldada Kolme Kandi Külapäev. Lavassaare Külaselts algatab uue traditsiooni – soovime häid sõprussuhteid luua ja hoida oma kahe naabri Vaheka Seltsiga Halinga vallast ja Jõõpre külaseltsiga. Üritus on suunatud kolme küla kogukonnale.
- Augustikuu algul osaleme traditsiooniliselt Audru Vallapäevadel.
- 20.08.2015 osaleme Hapukurgifestivalil.
- 2015 aasta detsembris korraldame Audru valla eakate jõulupidu. Üritus on suunatud Audru valla eakatele.

14. Kuidas olete külakogukonnana kaasa aidanud:

a) kohapealse ettevõtluse arengule,

- Aitasime OÜt Biolan Baltic kiirel kevadperioodil:

02.03.2014 pakkisime 934 tk orhideeväetist;

09.03.2014 pakkisime 1600 tk orhideeväetist;

13.04.2014 pakkisime muruväetist 30 L kottidest ümber 10 L plastpakendisse, kokku 706 tk.

25.05.2014 Vanavara laadal ja pasunakooride ülevaatusel müüsimise OÜ Biolan Baltic toodangut.

- Oleme müünud kohaliku ettevõtja valmistatud lihapiirukaid erinevatel laatadel.

b) heakorrale, keskkonnahoiule, mälestiste või kultuuripärandi kaitsele,

- 03.05.2014 TEEME ÄRA! talgupäev. Heakorratööd staadionil, ujumiskohas, Saksa sõjavangide surnuaial jne

• 26.07.2014 istutasime bussipeatuse juurde parki pihlaka, mis jääb mäletama Lavassaare esmamainimise 390. aastapäeva, Lavassaare alevi 65.sünnipäeva ja turbatootmise algusest 95. aastapäeva tähistamist.

c) haridus- ja kultuurielule, traditsioonide säilimisele, põlvkondadevahelise sideme tugevdamisele,

- 2014 aastal algatas külaselts kadris käimise traditsiooni.

Lavassaare kadrid käisid naabreid väisamas nii üle raba Maimas kui ka Jõõpres. Türklased kuulsid, et Lavassaare on Pärnumaa Aasta küla 2014 ja tahavad vägisi meile elama ning tööle tulla. Kadrid annetasid külaseltsile 38.20.

Inimesed kelle juures me käisime löid kahte kätt kokku ja imestasid, et nii ilusad kadrid! Öeldi ka seda, et 30 aastat pole kadrisante nähtud. Meie oleme selle poolt, et esivanemate kombes ikka au sees oleks.

- Meie eestvedamisel toimunud talgupäeval on kaasatud 4H noored jt Lavassaare alevi lapsed.

d) kogukonna ühtsustunde tugevdamisele.

- 26.07.2014 kui Lavassaare tähistas juubeleid läksime rongkäiguga läbi alevi ning tegime peatuse igas Mäe tn küla maja väravas, kus kohalik ajaloo uurija Rein Aaspere tegi lühikokkuvõtte – andsime üle sümbolise linnusöögimaja (katuseplaadile oli kirjutatud talu nimi). Linnusöögimaja sümboliseerib elu edasikestmist meie Lavassaare külas. Pärast rongkäiku jätkus külapidu Lavassaare rahvamaja juures, andsime üle küla vanimale elanikule Mihkel Toomistele tammepärja. Kohal oli Audru vallavanem, kes tunnustas valla tänukirjaga Rein Aasperet ja Leida Rehtlat.

- Projekt „Lavassaare ajalugu nähtavaks“ pildimaterjali kogumine.

15. Kuidas tutvustate küla lugu ja traditsioone? Kas talletate küla ajalugu?

- Külalugu kajastame osaliselt Lavassaare Külaseltsi kodulehel.
- Ellu on viidud projekt „Lavassaare ajalugu nähtavaks“
- 26.07.2014 toimunud suurest külapeost on olemas DVD, kus kohalik ajaloo uurija Rein Aaspere tutvustas fakte küla elust.

16. Kuidas toimub küla ja kohaliku omavalitsuse koostöö?

Koostöö Audru Vallavalitsusega on hea.

Tegime oma ettepanekud Audru valla 2014-2025 arengukavasse ja nendega arvestati.

Hetkel teeme koostööd 23.05.2015 toimuva Pärnu maakonna tantsupeo õnnestumise nimel.

Audru Vallavalitsus katab Lavassaare Külaseltsi 11.04.2015 toimuva Maale elama messi kulud.

17. Miks peaks teie küla/külade piirkond/alev saama Aasta külaks?

Lavassaare puhul on valemiks 2+2=5 ehk kohaliku kogukonna poolt tekitatud sünergia.

TUNNUSTUSED:

- Audru Valla tänukiri Lavassaare Külaseltsile „Vanavara laat ja pasunakooride ülevaatus“ eduka korraldamise eest. 02.08.2014
- Pärnumaa Kodukandi tunnuskiri **Aasta küla 2014 Lavassaare küla**. 2014
- Pärnumaa Omavalitsuste Liit tunnustas TÄHESÄRA 2014 üritusel – **Pärnumaa 2014 aasta üllataja MTÜ Lavassaare Külaselts**. 02.01.2015

18. Kui soovid lisada, mis on teie külas erilist, silmapaistvat või kust leida lisamaterjali, siis pane see siia kirja.

- Audru Valla Kaunima kodu 2014 tiitli ja tänukirja said eramute kategoorias perekond Toomiste ja talude kategoorias Inge Laine Lavassaarest.
- Lavassaares on imekaunis looduslik staadion, kus on toimunud Pärnumaa tantsupeod aastatel 2010 ja 2012.
- Lavassaares asub MTÜ Eesti Muuseumraudtee Lavassaare raudteemuuseum.
<http://www.museumrailway.ee/>
- Lavassaares asub I kaitsekategooriasse kuuluva liigi kõre püsielupaik ja leiukoht, kivisisaliku püsielupaik ning väärtuslik maastik – Lavassaare - Virussaare turbamaa.
- Lavassaare asub Romantilisel Rannateel.
<http://www.rannatee.ee/lavassaare-vanavara-laat-ja-pasunakooride-ulevaatus>
- Lavassaare Külaseltsi suveniirtoode Turba pai
<http://lavassaareks.blogspot.com/p/projektid.html>

Küsimustiku täitja nimi: Merle Lillak

Telefon: 5343 2464

E-mail: merle.lillak@gmail.com